

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ผนวก ก**แบบสัมภาษณ์****เรื่อง**

**ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแพร่**

คำชี้แจง

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ต้องการข้อมูลที่เป็นความจริง โดยจะนำไปใช้ประโยชน์ในงานศึกษาวิจัยเท่านั้น เพื่อความสมบูรณ์ของการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทั่วไปส่วนบุคคลและการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
- 2.1 แรงจูงใจและผลตอบแทนที่ได้รับ
 - 2.2 สภาพพื้นที่ที่นำเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
 - 2.3 ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการและความพร้อมของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทั่วไปส่วนบุคคลและการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือถูกต้องที่สุด

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ (ปี) () 11 - 20 () 21 - 30
() 31 - 40 () 41 - 50
() 51 - 60 () มากกว่า 60 ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา () ไม่ได้เรียนหนังสือ () ประถมศึกษา(ป.4หรือป.6)
() มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช.
() ปวท. ปวส.หรือ อนุปริญญา ()ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ () รับจ้าง () รับราชการ
() ค้าขาย () รัฐวิสาหกิจ
() เกษตรกรรม () ธุรกิจส่วนตัว
5. รายได้ (บาท/เดือน) () น้อยกว่า หรือ 2,000 () 2,001 - 4,000
() 4,001 - 6,000 () 6,001 - 8,000
() 8,001 - 10,000 () มากกว่า10,000 ขึ้นไป
6. พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (ไร่) () 2 - 10 () 11 - 20
() 21 - 30 () 31 - 40
() 41 - 50 () มากกว่า 50 ขึ้นไป
7. ชนิดกรรมสิทธิ์ของที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
() โฉนดที่ดิน () สค.1 ตราจองหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
() นส.3 นส.3ก () สัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเช่าซื้อที่ดิน
() สทก. () ที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานราชการ
() ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)

8. รู้จักโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จากแหล่งข่าวสารใดมากที่สุด

- () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ () กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน
 () เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง () หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
 () เอกสารเผยแพร่ (แผ่นพับ โปสเตอร์ ประกาศ) () การฝึกอบรม สัมมนา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์กรอกข้อความที่เป็นจริงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ปี พ.ศ.....
2. อัตราการรอดตาย
 - 2.1 ต้นไม้ในแปลงปลูกป่ามีจำนวนเฉลี่ย.....ต้นไร่
3. อัตราการเจริญเติบโต
 - 3.1 ต้นไม้ในแปลงปลูกป่ามีความสูงเฉลี่ย.....เมตร
 - 3.2 ต้นไม้ในแปลงปลูกป่ามีความโตเฉลี่ย.....ซม.
 (วัดที่ระดับโคนต้นหรือระดับเส้นผ่าศูนย์กลางระดับเพียงอก)
4. ระดับความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (น้อย ปานกลาง มาก)
(โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริม
 ปลูกไม้เศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือ
 ถูกต้องที่สุด

1. แรงจูงใจและผลตอบแทนที่ได้รับ

- () สนใจเงินตอบแทนสนับสนุนที่ได้รับจากทางโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
 () ต้องการมีรายได้เสริมเพราะการปลูกป่าจะทำให้มีรายได้จากไม้ที่ปลูก
 () ต้องการใช้ที่ดินที่ปล่อยทิ้งไว้ว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์
 () ต้องการมีไม้จากผลผลิตของการปลูกป่าไว้ใช้สอยในอนาคต

- () ประสบปัญหาการปลูกพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ
- () ต้องการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม
- () ต้องการความรู้ด้านป่าไม้เพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

2. สภาพพื้นที่ที่นำเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

- () เป็นพื้นที่แห้งแล้ง เป็นดินทรายหรือดินลูกรัง อุ่มน้ำไม่ดี ไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ปลูกต้นไม้แล้วต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโต
- () เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ดี เป็นดินร่วน ปลูกต้นไม้แล้วเจริญเติบโตดี เคยผ่านการทำเกษตรกรรมมาก่อน ต้องกำจัดวัชพืชบ่อยครั้ง
- () เป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมขังง่าย เป็นดินเหนียว ฝนตกแล้วระบายน้ำไม่ค่อยดี เคยมีสภาพเป็นนามาก่อน

2.1 ลักษณะของสภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกป่าไม้เศรษฐกิจ

- () ที่ราบลุ่ม (นาข้าว)
- () ที่ดอน (ปลูกพืชไร่)
- () เขาเนินเตี้ย (ปลูกพืชไร่)
- () เขาเนินสูง (ป่าไม้ หรือป่าละเมาะ)
- () ที่ลาดไหล่เขา () (ลาดชันน้อยกว่า 50 องศา)
- () (ลาดชันมากกว่า 50 องศา)

3. ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการและความพร้อมของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

- () มีเวลาในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกด้วยตนเองอยู่เสมอตลอดเวลา โดยไม่ต้องจ้างบุคคลอื่นช่วย (เช่น การทำแนวกันไฟ การทำรั้วเพื่อป้องกันสัตว์เลื้อย การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยเพื่อช่วยเร่งการเจริญเติบโตและการให้น้ำต้นไม้ในช่วงฤดูแล้งหรือช่วงฝนแล้ง) รวมทั้งสามารถหาแรงงานในท้องถิ่นได้ตลอดเวลา
- () มีความรู้ในด้านเกี่ยวกับการปลูกและบำรุงต้นไม้เป็นอย่างดี โดยไม่ต้องการความรู้เพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

- () มีเงินทดรองใช้จ่ายก่อนได้รับเงินตอบแทนสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยไม่ต้องกู้ยืมจากที่อื่นและสามารถมีเงินใช้จ่ายเพิ่มเติมได้กรณีที่ได้รับเงินตอบแทนสนับสนุนไม่เพียงพอ

3.1 ค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษาสวนป่าประจำปี มากที่สุด

- () ค่าจ้างแผ้วถางวัชพืช พรวนดินและปลูกซ่อมแซม
 () ค่าจ้างใส่ปุ๋ย เพื่อเร่งการเจริญเติบโต
 () ค่าจ้างกำจัดโรคแมลง และสัตว์ศัตรูต้นไม้
 () ค่าจ้างตัดกิ่งหรือตัดสายขยายระยะ
 () ค่าจ้างทำแนวกันไฟและแนวระวางไฟ
 () ค่าจ้างทำการป้องกันสัตว์เลี้ยง
 () ค่าจ้างดูแลป้องกันการลักลอบไปในสวนป่า

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือถูกต้องที่สุด

1. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ขั้นตอนและวิธีการสมัครยุ่งยาก ฎ ระเบียบมากเกินไป ทำให้เสียเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
 () ความไม่แน่นอนของตลาดที่จะรองรับผลผลิตของการปลูกป่าในอนาคต
 () ปัญหาเรื่องเงินทุนและแหล่งเงินกู้
 () เงินตอบแทนสนับสนุนไม่เพียงพอและเบิกเงินล่าช้าทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลตามเป้าหมาย
 () กล้าไม้คุณภาพไม่ดีและมีราคาแพง
 () แหล่งแรงงานในพื้นที่มีไม่เพียงพอ

- () ไม่มีเวลาในการดูแลบำรุงรักษา(ใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ทำแนวกันไฟ ทำรั้วป้องกัน สัตว์เลี้ยงและการให้น้ำในช่วงฤดูแล้งหรือช่วงฝนแล้ง)
- () ปัญหาภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ไฟป่า ฝนแล้งและ โรคแมลง)
- () ขาดความรู้ด้านวิชาการในการปลูกและบำรุงต้นไม้
- () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีไม่เพียงพอ ให้คำแนะนำและประสานงานไม่ดี ไม่มีความรู้ทางวิชาการ
- () ปัญหาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ (แห้งแล้ง ไม่มีความอุดมสมบูรณ์และน้ำท่วมขัง)

2. ปัญหาความเสี่ยงและอันตรายจากสิ่งต่าง ๆ มากที่สุด

- () ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ไฟป่า ฝนแล้ง และโรคแมลง)
- () ภัยจากการถูกลักลอบตัดไม้ที่ปลูก
- () ภัยจากสัตว์ต่าง ๆ เข้าทำลาย
- () ความไม่แน่นอนของตลาดรองรับซื้อราคาผลผลิตในอนาคต

3. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการปลูกป่าต่อระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มีความชุ่มชื้นร่วมเย็นเพิ่มขึ้น มีน้ำไหลในลำห้วย ลำธารนานหลายเดือน หลังฤดูฝน (ปกติฝนหยุดตก น้ำก็หยุดไหล)
- () ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น
- () มีสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น นก สัตว์เลี้ยงลูกและแมลง
- () ความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มีของป่า ชนิดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งอาหาร (หน่อไม้, เห็ด ฯลฯ)
- () มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินมากขึ้น สามารถปลูกพืชล้มลุกผสมในระยะแรก ๆ ทำให้มีรายได้มากขึ้น

ผนวก ข

(สำเนา)

ระเบียบกรมป่าไม้

ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า

พ.ศ. 2537

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กรมป่าไม้โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงวางระเบียบดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2537 "

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2536

(1) ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

ข้อ 4 ให้อธิบดีกรมป่าไม้รักษาการตามระเบียบนี้มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามระเบียบนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

"โครงการ" หมายถึง โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า

"นายอำเภอ" ให้หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้” หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างในสังกัดกรมป่าไม้ ซึ่งอธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานตามระเบียบนี้

ข้อ 6 วัตถุประสงค์ของโครงการ มีดังนี้

- (1) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง
- (2) เพื่อให้มีไม้ใช้สอยเพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศและลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ

- (3) เพื่อสร้างงาน และอาชีพที่มั่นคงแก่ราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- (4) เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่า

ข้อ 7 หลักเกณฑ์ในการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่ามีดังนี้

- (1) ต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

(1.1) ที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือมีหนังสือรับรองของทางราชการว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในระหว่างดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(1.2) ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีหลักฐานใบตอบรับการสอบสวนสิทธิหลักฐานหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก.428) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01, ส.ป.ก.4-01ก.) หรือหลักฐานการเช่า หรือการเช่าซื้อ หรือหนังสือรับรองของทางราชการว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในระหว่างการดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(1.3) ที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์หรือนิคมสร้างตนเองที่มีการครอบครองและเข้าทำกิน โดยมีหนังสือรับรองของทางราชการ

(1.4) ที่ดินที่มีหนังสือรับรองของทางราชการทหารว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ที่กระทรวงกลาโหมจัดที่ทำกินให้

(1.5) ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติที่มีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย หรือปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.) หรือหนังสือรับรองของกรมป่าไม้ ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินซึ่งกรมป่าไม้จัดที่ทำกินให้ราษฎร ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

- (2) *ต้องประสงค์จะปลูกป่าตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100 ไร่

(3) *ต้องปลูกป่าโดยใช้ชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด คือ บัญชีที่ 1 (ไม้เศรษฐกิจ) และบัญชีที่ 2 (ไม้โตเร็ว)

(4) *ต้องปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 1 เป็นจำนวนไร่ละไม่น้อยกว่า 200 ต้น หรือปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 1 เป็นจำนวนไร่ละไม่น้อยกว่า 100 ต้น ที่เหลือปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 2 โดยให้ปลูกคละกันไป ซึ่งรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าไร่ละ 200 ต้น

ข้อ 8 คุณสมบัติของเกษตรกรปลูกป่าตามโครงการ มีดังนี้

- (1) เป็นเจ้าของที่ดิน หรือมีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย
- (2) เป็นผู้เช่า หรือเช่าซื้อที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยมีหลักฐานสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน
- (3) มีสัญชาติไทย
- (4) ไม่เคยได้รับเงินสนับสนุนการปลูกป่าตามโครงการอื่นใดในที่ดินนั้นมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างรับเงินสนับสนุนการปลูกป่าตามโครงการอื่น

หมวด 2

การเข้าร่วมโครงการ

ข้อ 9 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ออกประกาศให้เกษตรกรที่ประสงค์จะปลูกป่าเพื่อขอรับเงินสนับสนุนตามโครงการ ยื่นคำขอต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศ ตามแบบ ส.ก. 1 ทำยระเบียบนี้ พร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.ก. 1

ข้อ 10 เมื่อได้รับคำขอตามข้อ 9 แล้วส่งให้ป่าไม้อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำอำเภอตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน แล้วลงทะเบียนรับคำขอตามลำดับก่อนหลังให้เป็นหลักฐาน ตามแบบ ส.ก. 2 ทำยระเบียบนี้

ข้อ 11 ให้นายอำเภอสั่งให้ป่าไม้อำเภอหรือเจ้าหน้าที่อื่นในกรณีท้องที่นั้นไม่มีป่าไม้อำเภอ ออกไปตรวจสอบ และทำรายงานเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง สภาพและขนาดของที่ดินเสนอนายอำเภอแห่งท้องที่ทราบ โดยมีชักช้า

*ความในข้อ 2,3,4 ถูกยกเลิกตามความในข้อ 3 ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2538 และให้ใช้ข้อความดังปรากฏอยู่นี้แทน

เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง หากเห็นว่าถูกต้อง ให้นายอำเภอท้องที่รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เพื่อรับขึ้นทะเบียนที่ดิน เพื่อปลูกป่าตามโครงการ พร้อมกับออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามแบบ ส.ก. 3 ทำयरระเบียบนี้

ข้อ 12 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อปลูกป่าตามโครงการในท้องที่จังหวัด รายงานให้อธิบดีกรมป่าไม้ทราบภายใน 45 วัน นับแต่วันสิ้นระยะเวลายื่นคำขอตามข้อ 9 เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินงบประมาณ ประจำปี และส่งให้ป่าไม้เขตท้องที่เพื่อสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่เกษตรกรปลูกป่าด้วย

หมวด 3

การส่งเสริมและติดตามผล

ข้อ 13 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) แนะนำการปฏิบัติงานตามโครงการที่เกษตรกรปลูกป่าเสนอ
- (2) ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานปลูกและบำรุงป่าของเกษตรกรปลูกป่า
- (3) ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขรายละเอียดของโครงการตามที่เกษตรกรปลูกป่าเสนอ
- (4) ตรวจสอบรับรองผลงานเพื่อเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า

ข้อ 14 ในการปฏิบัติงานตามข้อ 13 ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้จัดทำเอกสารสำหรับเกษตรกร แต่ละรายตามแบบ ส.ก. 4 ทำयरระเบียบนี้ จำนวน 2 ชุด มอบให้เกษตรกรปลูกป่า 1 ชุด เก็บไว้ที่สำนักงานป่าไม้จังหวัดท้องที่ 1 ชุด

ข้อ 15 เมื่อได้รับแจ้งจากเกษตรกรปลูกป่าว่าได้ดำเนินการปลูกป่าครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 17 แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ออกไปตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยมีชักช้า

ในกรณีที่เห็นว่าการปลูกป่าไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ให้แจ้งแก่เกษตรกรปลูกป่าทราบและแนะนำให้ปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดวันที่จะออกไปตรวจสอบใหม่ด้วย

ในกรณีเห็นว่าการปลูกป่าถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ให้รายงานป่าไม้จังหวัด เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าต่อไป

ข้อ 16 เมื่อป่าไม้จังหวัดได้รับรายงานแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการเบิกจ่ายโดยเร็ว แล้ว รายงานให้กรมป่าไม้ ผู้ว่าราชการจังหวัด และป่าไม้เขตทราบ

หมวด 4 หลักเกณฑ์การจ่ายเงิน

ข้อ 17 ให้จ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า อัตราไร่ละ 3,000 บาท (สามพัน บาทถ้วน) โดยแบ่งจ่าย 5 ปี ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ปีที่ 1 ให้จ่ายไร่ละ 800 บาท เมื่อได้ดำเนินการปลูกต้นไม้เสร็จแล้ว เป็นเวลา ไม่น้อยกว่า 15 วัน
- (2) ปีที่ 2 ให้จ่ายไร่ละ 700 บาท เมื่อได้ดำเนินการตายวัชพืช ปลูกซ่อม พรวน ดิน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- (3) ปีที่ 3 ให้จ่ายไร่ละ 600 บาท เมื่อได้ดำเนินการตายวัชพืช ปลูกซ่อม พรวน ดิน และทำแนวกันไฟแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม
- (4) ปีที่ 4 ให้จ่ายไร่ละ 500 บาท เมื่อได้ดำเนินการตายวัชพืช ปลูกซ่อม พรวน ดิน และทำแนวกันไฟแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม
- (5) ปีที่ 5 ให้จ่ายไร่ละ 400 บาท เมื่อได้ดำเนินการตายวัชพืช ปลูกซ่อม พรวน ดิน และทำแนวกันไฟแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม

การจ่ายเงินตาม (1) และ (2) ของวรรคแรกในกรณีนี้ที่ทางราชการเป็นผู้จัดหากล้าไม้ให้ แก่เกษตรกร ให้จ่ายเงินเฉพาะส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายในการจัดหากล้าไม้ (ตามราคามาตรฐาน ที่สำนักงบประมาณกำหนดให้) แล้ว

ข้อ 18 การเบิกจ่ายเงินและการเก็บเงินรักษาเงิน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

หมวด 5 เบ็ดเตล็ด

ข้อ 19 เมื่อปรากฏว่าเกษตรกรปลูกป่ารายใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของโครงการตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือขาดขวางไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ใน

การปฏิบัติตามระเบียบนี้ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือเห็นว่าการเช่า หรือเช่าซื้อที่ดินตามข้อ 8 (2) เป็นไปโดยมิชอบให้อธิบดีกรมป่าไม้สั่งยกเลิกการจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการเพิกถอนที่ดินดังกล่าวออกจากทะเบียนต่อไป

ข้อ 20 เมื่อปรากฏว่าต้นไม้ที่เกษตรกรปลูกตามโครงการเกิดโรคและแมลงจนน่าจะเป็นอันตราย อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งให้เกษตรกรปลูกป่าทำลายต้นไม้ดังกล่าวได้ โดยเกษตรกรปลูกป่าไม่มีสิทธิ์เรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากทางราชการ

ข้อ 21 ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยรองอธิบดีกรมป่าไม้ เป็นประธาน ผู้เชี่ยวชาญด้านแมลงศัตรูพืชป่าไม้ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการปลูกป่า ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองนิติการ ผู้แทนคณะวนศาสตร์ เป็นกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปลูกป่าภาคเอกชน เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมป่าไม้ ในการสั่งยกเลิกการจ่ายเงินตามโครงการ การสั่งให้เกษตรกรทำลายต้นไม้ที่เกิดโรคหรือแมลงและอื่น ๆ ตามที่อธิบดีกรมป่าไม้สั่งดำเนินการ

ข้อ 22 การใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าที่ถูกยกเลิกไปตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าถูกต้อง และการใดที่ยังปฏิบัติไม่สิ้นสุด ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2537

(ลงนาม) ผ่อง เล่งอี่
(นายผ่อง เล่งอี่)
อธิบดีกรมป่าไม้

(สำเนา)
ระเบียบกรมป่าไม้
ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า
(ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2538

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กรมป่าไม้โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความใน (2) (3) และ (4) ของข้อ 7 แห่งระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2537 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

(2) ต้องประสงค์จะปลูกป่าตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100 ไร่

(3) ต้องปลูกป่าโดยใช้ชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด คือ บัญชีที่ 1 (ไม้เศรษฐกิจ) และบัญชีที่ 2 (ไม้โตเร็ว)

(4) ต้องปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 1 เป็นจำนวนไร่ละไม่น้อยกว่า 200 ต้น หรือปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 1 เป็นจำนวนไร่ละ ไม่น้อยกว่า 100 ต้น ที่เหลือปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 2 โดยให้ปลูกคละกันไป ซึ่งรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าไร่ละ 200 ต้น"

ประกาศ ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2538

(ลงนาม) ยรรยง ถนอมพิชัย

(นายยรรยง ถนอมพิชัย)

อธิบดีกรมป่าไม้

บัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ที่ปลูกในโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า
บัญชีที่ 1 (ไม้เศรษฐกิจ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	กระพุ่มบก	<i>Anthocephalus chinensis</i> Rich.
2	กระพี้ควาย (ชะเงาะ, สารภ)	<i>Millettia leucantha</i> Kurz
3	กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre L. Lec.
4	ก้นกระว	<i>Fagraea fragrans</i> Roxb.
5	โกงาง	<i>Rhizophora</i> spp.
6	ไผ่เขียว	<i>Parashorea stellata</i> Kurz
7	เคี่ยม	<i>Cotylelobium melanoxyton</i> Pierre
8	จ้งบ้าน	<i>Bombax ceiba</i> Linn.
9	จ้งป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierre
10	จามจุรี	<i>Samanea saman</i> Merr.
11	จำปาป่า	<i>Aromadendron elegans</i> Bl.
12	จำปีป่า	<i>Michelia floribunda</i> Finet & Gagnep.
13	ชิงชัน	<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble
14	แดง	<i>Xylia xylocarpa</i> Taub.
15	ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.
16	ตะแบก	<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz
17	ตาเสือ	<i>Aphanamixis polystachya</i> Parker
18	เต็ง	<i>Shorea obtusa</i> Wall.
19	ทังช่อ	<i>Lisea megacarpa</i> Gamble
20	ท้งฟ้า	<i>Alstonia macrophylla</i> Wall.
21	ทุเรียนป่า	<i>Durio masoni</i> Bakh.
22	นนทรีป่า	<i>Peltophorum dasyrachis</i> Kurz

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
23	ประดู่ป่า	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz
24	พฤกษ์	<i>Albizia lebbeck</i> Benth.
25	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G.Don
26	พยูง	<i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre
27	มะค่าแต้	<i>Sindora siamensis</i> Teijsm. Ex Miq.
28	มะค่าโมง	<i>Azelia xylocarpa</i> Craib
29	มะปิ่น	<i>Pterygota alata</i> R. Br.
30	มะม่วงป่า	<i>Mangifera pentandra</i> Hook. f.
31	มะชอกกานีใบใหญ่	<i>Swietenia macrophylla</i> King
32	โมกมัน	<i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.
33	ยมหอม	<i>Toona ciliata</i> M. Roem.
34	ยมหิน	<i>Chukarsia velutina</i> Wight & Arn.
35	ยางนา	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.
36	ยางบก	<i>Persea kurzii</i> Kosterm.
37	ยางพลวง	<i>Dipterocarpus tuberculatus</i> Roxb.
38	ยางเหียง	<i>Dipterocarpus obtusifolius</i> Teijsm. Ex Miq.
39	รัง	<i>Shorea siamensis</i> Miq.
40	เลี่ยน	<i>Melia azedarach</i> Linn.
41	สนทะเล	<i>Casuarina equisetifolia</i> J. R.
42	สนประดิพัทธ์	<i>Casuarina junghuhniana</i> Miq.
43	สนสองใบ	<i>Pinus merkusii</i> Jungh. & de Vriese
44	สนสามใบ	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon
45	สัก	<i>Tectona grandis</i> Linn.
46	สะแกนา	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz
47	สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> var. <i>siamensis</i> Valetton

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
48	ตะดาเทียม	<i>Azadirachta excelsa</i> (Jack) Jacobs
49	สัตตบรณ (ตีนเป็ด)	<i>Alstonia scholaris</i> R. Br.
50	สะตอ	<i>Parkia speciosa</i> Hassk.
51	สีเสียดแก่น	<i>Acacia catechu</i> Willd.
52	สะเลียดเปลือก	<i>Pentace burmanica</i> Kurz
53	เสม็ด	<i>Melaleuca cajuputi</i> Powell
54	แสม	<i>Avicennia</i> spp.
55	หลุมพอ	<i>Intsia palembanica</i> Miq.
56	เหียง	<i>Parkia timoriana</i> Merr.

บัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ที่ปลูกในโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า
บัญชีที่ 2 (ไม้โตเร็ว)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	ตมพง	<i>Tetrameles nudiflora</i> R. Br.
2	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> Kurz
3	แคฝรั่ง	<i>Gliricidia sepium</i> Steud.
4	ซี่เหล็ก	<i>Cassia siamea</i> Lamk.
5	ยูคาลิปตัส	<i>Eucalyptus camaldulensis</i> Dehnh.
6	กระถินออสเตรเลียคาร์ปา	<i>Acacia aulacocarpa</i>
7	กระถินณรงค์	<i>Acacia auriculaeformis</i> A. Cunn.
8	กระถินคราสสิคาร์ปา	<i>Acacia crassicarpa</i>
9	กระถินเล็บไตคาร์ปา	<i>Acacia Leptocarpa</i>
10	กระถินเทพา	<i>Acacia mangium</i> Willd

ผนวก ค

ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับไม้สัก

โดย... อภิชาติ ชาวสอาด
 ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
 สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

มีผู้สนใจจำนวนมากรู้จักไม้สักในชื่อของ “ไม้สักทอง” และสำหรับผู้สนใจปลูกสักด้วยแล้ว เกือบทั้งหมดต้องการที่จะปลูก “สักทอง” และเรียกสวนป่าสักที่ตนเองปลูกว่า “สวนป่าสักทอง” ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ “สักทอง” เป็นอย่างไร? ต่อไปนี้คือคำตอบ

คำว่า “สักทอง” ในวงการป่าไม้ หรือวงการค้าไม้สัก จะหมายถึง “เนื้อไม้สัก” ที่มีสีน้ำตาลทอง และจะไม่ใช่เรียกขานกับไม้สักที่เป็น “ต้นไม้” หรือ “กล้าไม้”

การจำแนกไม้ (เนื้อไม้) สัก

ไม้สัก ในวงการตลาดค้าไม้ จะมีการจำแนกตาม ลักษณะสีของเนื้อไม้ (wood colour) ออกเป็น “สักทอง” “สักเขียว” และ “สักลายดำ” (อาจเป็นทองลายดำ) และแบ่งเป็นหรือจำแนกตามลักษณะของเนื้อไม้ (wood texture) ออกเป็น “สักหิน” “สักไข” และ “สักหยวก”

“สักทอง” จะหมายถึงไม้สัก (เนื้อไม้) ที่มีสีน้ำตาลทอง (golden brown)

“สักเขียว” จะหมายถึงไม้สัก (เนื้อไม้) ที่มีสีน้ำตาลออกเขียว หรือ “สีเขียวกายแห้ง” (dark green) และสีน้ำตาลดำ (dark brown/chocolate)

“สักลายดำ” จะหมายถึง (เนื้อไม้) ที่มีลวดลายสีดำของวงปี (annual ring)

“สักหิน” จะหมายถึงไม้สัก (เนื้อไม้) ที่มีลักษณะแข็ง เนื่องจากมีการตกผลึกของแร่ทราย (silica) ในเนื้อไม้สูง หรือเนื้อไม้ที่มีเส้นไมตรง หรือเส้นสน (cross grain) ทำให้ยากต่อการเลื่อยไส และตบแต่ง

“สักไข” จะหมายถึงไม้สัก (เนื้อไม้) ที่มีการตกไขในเนื้อไม้ (wax/oil) มากกว่าปกติ ทำให้ฝืดต่อการเลื่อยไส เนื้อไม้จะมีสีขาวต่างของไข

"สักหยวก" จะหมายถึงไม้สัก (เนื้อไม้) ที่มีสีออกน้ำตาลอ่อน เมื่อเลื่อยแปรรูปจะมีความรู้สึกที่เปื่อยยุ่ย หรือเนื้อไม้อ่อนกว่าปกติ อาจเนื่องมาจากเป็นส่วนที่อยู่ขอบนอกของแก่น (heart wood) หรือติดกระพี้ (sap wood)

ในระดับต้นไม้หรือกล้าไม้ ยังไม่มีใครที่จะสามารถบอกได้ว่า "ต้นสัก" หรือ "กล้าสัก" ต้นนั้นต้นนี้ จะมีสีหรือลักษณะของเนื้อไม้เป็นไม้สักชนิดใดได้ นอกจากจะเจาะหรือตัดเอาเนื้อไม้มาตรวจสอบดูเท่านั้น

การเกิดสีของไม้สัก

ในเนื้อไม้สักจะมีสารแทรก (extractive substances) อยู่มากกว่า 40 ชนิด นอกเหนือจากแร่ธาตุแคลเซียม (calcium) และแร่ทราย (silica) ที่มีอยู่สูง ซึ่งสารแทรกเหล่านี้จะทำให้เนื้อไม้สักมีสีน้ำตาล

สารที่สำคัญคือ Tectoquinone, Authraquinone, Naphthraquinone ซึ่งเป็น phenolic compound ทำให้เนื้อไม้มีสีน้ำตาล หรือน้ำตาลดำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผึ่งลม (oxidization) และสารนี้จะทำให้เนื้อไม้สักมี "กลิ่นไม้สัก" นอกจากนี้ยังมีสาร Tectol และ Dehydrotectol ที่มีลักษณะเป็นสารสีม่วงดำ (dark violet) แทรกอยู่ตามเส้นวงปี ทำให้เกิดลายสีดำของเนื้อไม้เป็น "สักลายดำ" ถ้าปริมาณของสารนี้มีมากก็จะซึมกระจายออกตามเนื้อไม้ จะทำให้เนื้อไม้มีสีน้ำตาลคล้ำหรือสีช็อคโคแลท

สาร Tectoquinone, Authraquinone, Naphthoquinone ที่มีอยู่ในเนื้อไม้สักจะเป็นพิษต่อปลวก แมลงทำลายไม้ และเห็ดรา ทำให้ไม้สักคงทน หรือทนทานต่อปลวก และการผุ เนื่องมาจากการทำลายของเห็ดราอย่างถาวร

ส่วนไข (wax) และน้ำมัน (teak oil) จะเคลือบเนื้อไม้ ช่วยป้องกันการซึมซับน้ำของไม้สัก ทำให้ไม้มีความทนทานต่อการผุกร่อน อันเนื่องมาจากความชื้นหรือน้ำ และทำให้ไม้สักขึ้นเงาเมื่อได้รับการขัด

"สักทอง" เป็นผลจากพันธุกรรม หรือสิ่งแวดล้อม?

ศาสตราจารย์ อำนวย คอวนิชย์ ได้กล่าวไว้ว่า 75% ของไม้สัก (เนื้อไม้) ไทยที่ทำออกจากป่าธรรมชาติจะเป็นสักทอง และในทำนองเดียวกันจากการศึกษาของศูนย์บำรุงพันธุ์ไม้สัก อ.งาว จ.ลำปาง (อภิชาติ ชาวสอาด 2535) พบว่า

1. จากการทดลองระดับกลุ่มพันธุ์ (population) ของไม้สัก ไม้สักจะนำมาจากกลุ่มพันธุ์หรือแหล่งเมล็ดพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศ (หลายแหล่ง) และจากต่างประเทศ (อินเดีย อินโดนีเซีย

ลาว และแอฟริกา) หลาย ๆ แหล่ง เมื่อนำมาปลูกที่ จ.ลำปาง หรือในถิ่นไม้สัก จะให้เนื้อไม้เป็น "สักทอง" มากกว่า 10% ของจำนวนต้นที่ปลูกทดสอบและความเป็น "สักทอง" จะลดลง เมื่อนำไปปลูกที่ ผานกเค้า จ.ขอนแก่น (นอกถิ่นไม้สัก) และลักษณะความเป็น "สักลายดำ" ก็ลดลงเช่นกัน

2. ผลจากการทดสอบแม่พันธุ์ (clonal test) โดยการนำเอาตาไม้สักที่มาจากต้นสักที่มีเนื้อไม้เป็น "สักทอง" "สักซี่ควาย" "สักหิน" "สักไซ" และ "สักหยวก" มาติดต่อกับต้นกล้า แล้วปลูกทดสอบในท้องที่เดียวกัน (ขนาด 1 ไร่) เมื่อต้นพันธุ์โตขึ้นมา อายุได้ 20 ปี พบว่าจะมีเนื้อไม้ลักษณะเป็น "สักทอง" หหมด (ปลูกทดสอบที่ อ.งาว จ.ลำปาง)

3. นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของสีเนื้อไม้อย่างชัดเจนจากไม้กระดานแผ่นใหญ่ ๆ โดยเฉพาะไม้ที่มีตำหนิเนื่องจากไฟไหม้ลำต้น หรือมีรูมอดป่าเจาะ ความแตกต่างของสีเนื้อไม้แผ่นเดียวกันนั้น จะเนื่องมาจากความเข้มข้นของสารแทรกในเนื้อไม้ (extractives) หรือที่เรียกกันว่า "ยางไม้" ที่มารักษาบาดแผล หรือตำหนิ เมื่อต้นไม้ได้รับอันตราย

จากข้อมูลต่าง ๆ และการทดสอบพันธุ์ อาจกล่าวได้ว่า "สักทอง" (เนื้อไม้) เป็นผลอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม (environment) ที่ต้นสักขึ้นอยู่ หรือ ถูกกระทำไม่ใช่ผลมาจากสายพันธุ์ (genetics) โดยตรง และไม้สัก (ต้นไม้) โดยทั่วไปแล้วถ้าขึ้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ไม่โตเร็วมากเกินไป) จะให้เนื้อไม้สีน้ำตาลทอง

ตัวอย่าง การทดสอบกลุ่มพันธุ์ไม้สัก ในเรื่องของสีเนื้อไม้ (% สักทอง)

แหล่งเมล็ดพันธุ์	ท้องที่ปลูกทดสอบ	
	ลำปาง	ขอนแก่น
ไทย	78	68
จีนเดีย	67	66
อินโดนีเซีย	75	68
ลาว	-	78
แอฟริกา	-	50

ตัวอย่าง ปัจจัยเกี่ยวกับพันธุ์ต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก แปลงทดสอบพันธุ์ที่ อ.งาว จ.ลำปาง อายุ 16 ปี

กลุ่มพันธุ์	รหัสแหล่ง	เส้นรอบวงที่ระดับอก		เส้นผ่าศูนย์กลางที่ระดับอก	
		ซม.	ซม./ปี	ซม.	ซม./ปี
ไทย	ปรับปรุงพันธุ์	77.79	4.86	24.75	1.55
ไทย	3043	67.41	4.21	21.45	1.34
	3041	74.17	4.64	23.60	1.48
	3039	72.44	4.53	23.05	1.44
อินโดนีเซีย	3049	73.39	4.59	23.35	1.46
อินเดีย	3002	68.83	4.30	21.90	1.37
	3008	69.77	4.36	22.20	1.39
	3013	72.13	4.51	22.95	1.43
เฉลี่ยทั้งแปลง		71.99	4.50	22.91	1.43

* เมล็ดจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ ซึ่งเป็นการปรับปรุงพันธุ์ขั้นต้น ข้อมูลจาก อภิชาติ ชาวสอาด (2533)

จากตารางจะเห็นได้ว่า ไม้สักแต่ละพันธุ์จะมีการเจริญเติบโตแตกต่างกันไป แต่หากได้มีการปรับปรุงพันธุ์จะทำให้ผลผลิตสูงกว่าปกติ ดังเช่นไม้สักพันธุ์ไทย เมื่อได้คัดเลือกพันธุ์แล้วจะมีความโตเพิ่มขึ้นประมาณ 9 % เมื่อแปลงเป็นค่าปริมาตรเนื้อไม้แล้วจะเพิ่มขึ้นประมาณ 19 %

ไม้สักควรจะโตเท่าไรในสวนป่า

เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการป่าไม้ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของไม้สักในนานาประเทศว่า

1. ไม้สักเป็นไม้เบิกนำ (pioneer species) จะมีการเจริญเติบโตในระยะแรก (1 - 5 ปี) เร็วมาก และอัตราการเจริญเติบโตจะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น
2. อัตราการเจริญเติบโตของไม้สักในสวนป่า (อายุมากกว่า 10 ปี หรือโดยหยาบ ๆ) จะสูงประมาณ 1 เมตร/ปี และจะโต (เส้นผ่าศูนย์กลางที่อก DBH) ประมาณ 1 ซม./ปี (หรือเส้นรอบวงที่อก GBH ประมาณ 3.14 ซม./ปี) นั่นคือ ไม้สักที่อายุ 30 ปี ควรจะสูง 30 เมตร และมีเส้นผ่าศูนย์กลางที่อก (DBH) 30 ซม. (หรือเส้นรอบวงที่อก GBH 94 ซม.)
3. การเจริญเติบโตของไม้สักในสวนป่า จะมีตัวแปรที่สำคัญคือ

3.1 พันธุ์ : ได้แก่ กลุ่มพันธุ์ (Populations) หรือแหล่งเมล็ดพันธุ์ สายพันธุ์ (Families) หรือแม่พันธุ์ และต้นพันธุ์ (Clones) ซึ่งสามารถทำการคัดเลือก และคาดคะเนผลผลิตเพิ่ม (gain) ได้จากการคัดเลือกพันธุ์

3.2 สิ่งแวดล้อม : ซึ่งประกอบไปด้วย ดิน น้ำ ธาตุอาหาร คัดสรรธรรมชาติ สามารถที่จะคัดเลือก (พื้นที่ปลูก) ดัดแปลง และปรุงแต่งได้ (เป็นบางส่วนหรือบางช่วงระยะเวลาของสวนป่า)

3.3 การจัดการสวนป่า : การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูก การดูแลรักษา (การให้น้ำ ไฟ วัชพืช การใส่ปุ๋ย ฯลฯ การปฏิบัติการสวนป่าเพื่อให้ต้นไม้โตมีคุณภาพดีและถนอมทุนคืน เช่น การลิดกิ่ง และการตัดสางขยายระยะ

ลักษณะพื้นที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้คุณภาพเนื้อไม้สักที่ดี คือ

ดิน : ดินลึกไม่มีชั้นหินดาน หรือระดับน้ำใต้ดิน เพราะจะทำให้ได้ลำต้นที่เตี้ยหรือลำต้นแตกเป็นพุ่ม ดินระบายน้ำดี มีความเป็นกรดต่ำ (Ph) 6.5 - 7.5 ควรจะเป็นดินเขาหินปูน เพราะไม้สักต้องการแคลเซียม (Ca) มาก

น้ำ : ปริมาณน้ำฝนที่พอเหมาะจะอยู่ระหว่าง 1,200 - 1,500 ซม./ปี จะทำให้ได้เนื้อไม้คุณภาพดี น้ำจะต้องไม่ท่วมขัง เพราะจะทำให้ระบบรากเน่าตาย หรือจะทำให้ลำต้นเสียหาย แตกยอดแตกง่าม

ระดับความสูง : ไม้สักธรรมชาติขึ้นอยู่ในระดับความสูงระหว่าง 100 - 700 เมตร ถิ่นไม้สักไทยจะอยู่ในระดับความสูง 250 - 350 เมตร ในการปลูกสักระดับความสูงจะต้องไม่เกิน 200 เมตรจากระดับน้ำทะเล เพราะในที่สูง ดินไม่เหมาะสมและอุณหภูมิจะลดต่ำ

อุณหภูมิ : อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตจะอยู่ระหว่าง 25 - 35 °C แต่สภาพต้องชื้น (humid) หรือร้อนอบอ้าว

แสง : ไม้สักเป็นไม้เบิกนำ (pioneer species) ต้องการแสงมาก ไม่ควรปลูกสักได้ร่มหรือปล่อยให้วัชพืชคลุมลำต้นในระยะแรก

ลม : ไม่ควรปลูกในที่ลมแรง หรือชายทะเล เพราะจะทำให้ต้นสักสูญเสียน้ำมากจากการคายน้ำมาก (ผิวใบหยาบ รูใบใหญ่)

แมลงศัตรูในสวนป่าไม้สัก

หนอนเจาะลำต้น (Stem borer) : หนอนผีเสื้อ *Xyleutes ceramicus* ในสวนป่าภาคเหนือของกรมป่าไม้ และ ออป. และหนอนของด้วงหนวดยาว *Dihammus cervinus* ในสวนที่อายุน้อยของภาคเอกชน พบมากในภาคกลาง และตะวันออก

หนอนกินใบ : หนอนกินใบแบบหมดต้น *Hyblaea puera* 2 - 3 วันหมดต้น ตัวสีดำ ขนาดก้านไม้ขีด ชักใยหุ้มใบเมื่อเข้าดักแด้ การกำจัดหรือควบคุมหนอนกินใบ ควรใช้แบคทีเรีย *Bacillus thuringiensis* (BT) มีขายในท้องตลาด ชนิดผง หรือชนิดน้ำ เป็นผลึกที่แบคทีเรียสร้างขึ้น มีชื่อทางการค้า คือ Thuricide ใช้ผสมแล้วพ่นในระยะหนอนเริ่มเป็นตัว ไม่เป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล	นายสุทธิศักดิ์ ก้อนแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	4 สิงหาคม 2504
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน	งานปลูกป่าภาคเอกชน ฝ่ายส่งเสริมการปลูกและบำรุงป่า สำนักงานป่าไม้เขตแพร่